

Dr. Schanda Balázs

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

SZEMÉLYES ADATOK

<i>Munkahelyi cím</i>	Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Alkotmányjogi Tanszék H-1088 Budapest, Szentkirályi u. 28-30.
<i>E-mail</i>	schanda.balazs [kukac]jak.ppke.hu
<i>Születési év</i>	1968

EGYETEMI MUNKAKÖR

2012–	PPKE JÁK, Alkotmányjogi Tanszék, egyetemi tanár
2004–2012	PPKE JÁK, Alkotmányjogi Tanszék, egyetemi docens

VEZETŐI MEGBÍZATÁS

2007-2013	PPKE JÁK, dékán
-----------	-----------------

TANULMÁNYOK, VÉGZETTSÉGEK

2010	PPKE JÁK, habilitáció, állam- és jogtudomány
2003	ELTE ÁJK, állam- és jogtudományi PhD fokozat
1996	jogi szakvizsga
1995-1999	PPKE JÁK kánonjogi licenciátus
1987–1993	ELTE-ÁJK, jogász szak
1982–1986	Budapesti Piarista Gimnázium

IDEGENNYELV-TUDÁS

<i>Angol</i>	felsőfokú (nyelvvizsga: állami C1)
<i>Német</i>	felsőfokú (nyelvvizsga: állami/C1)
<i>Olasz</i>	középfokú (nyelvvizsga: állami/B2)

JOGGYAKORLATI TAPASZTALAT

2016-	alkotmánybíró
1993-99 2002-2007	az Alkotmánybíróság munkatársa
1999-2002	főosztályvezető (Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma)

OKTATOTT TÁRGYAK

2004-	alkotmányjog
1996-	állami egyházjog, egyházi közjog

DOKTORI TÉMAVEZETŐI TEVÉKENYSÉG

lásd: https://doktori.hu/index.php?menuid=192&lang=HU&sz_ID=3343

KUTATÁSI TERÜLETEK

1993-	állami egyházjog, vallásszabadság, alkotmányos értékek, család az alkotmányjogban
-------	---

KÜLFÖLDI ÖSZTÖNDÍJAS TANULMÁNYUTAK

1997	New York (Columbia Egyetem, „Religion, Human Rights, Religious Freedom” program)
1994	Bonn (KAAD ösztöndíj, Institut für Staatskirchenrechts der Diözesen Deutschlands)

PUBLIKÁCIÓK ÉS IDÉZETTSÉG

lásd: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=authors10001202>

TAGSÁG ÉS TISZTSÉG TUDOMÁNYOS SZERVEZETEKBEN

2008-	MTA köztestület tag
2012-	MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság, választott tag
2004-	European Consortium for Church and State Research, tag (2016-ban elnök)
2008-	International Consortium for Law and Religion Studies, tag
2023-	Szent István Tudományos Akadémia, tag

KONFERENCIA és EGYÉB ELŐADÁSOK

2026. május 15. Kolozsvár, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem – Közjogi és közjogtörténeti fordulópontok. Alapjogok az európai alkotmányos térben.
Előadás címe: Vallásszabadság az Európai Emberi Jogi Bíróság gyakorlatában – az Európai Emberi Jogi Bíróság hatása az állam – egyház viszony alakulására Európában

2026. május 13. Maribor, Szlovénia, Faculty of Theology of the University of Ljubljana – 4th Scientific Conference on Law: Religious Freedom in International Law
Előadás címe: The Role of Agreements between the Holy See and Hungary

2026. május 7. PPKE JÁK, Vagyonkezelés az állam és a Katolikus Egyház jogrendszerének határterületén
Előadás címe: Az 1%-os adóirányítási rendszer alakulása

2026. március 25. ELTE TK Jogtudományi Intézete és az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kara Emlékezés Schweitzer Gábor professzorra (1964–2026); emlékkonferencia.
Előadás címe: „Együtt, külön vagy tisztes távolságban?” Egy harmonikusabb és következetesebb állam-egyház elválasztás igénye

2025. december 12. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Eötvös József Kutatóközpont (EJKK) Vallás és Társadalom Kutatóintézete (VTKI) – A szekularizáció mint történelmi paradigma – szekularizáció és jog
Előadás címe: Az eskü. Vallási elem a világi jogban?

2025. december 10-11., Budapest, MCC – The Heart of the Constitution – Exploring the Power of Preambles
Előadás címe: National Avowal: A Functional Compromise of Constitutional Values

2025. november 6., Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem – Piarista Rend Magyar Tartománya, Gravissimum Educationis. 60 év a keresztény nevelés távlatában
Előadás címe: A keresztény nevelés intézményes kérdései – alapjogi szempontok

2025. június 26-27. Siena, Dipartimento di Scienze Sociali, Politiche e Cognitive – DISPOC PRIN PNRR 2022 Project on “Identitarian Public Law: Dynamics of Illiberal Exclusion and Democratic Inclusion” - Universities of Pisa Sant’Anna, Bologna, Foggia and Siena
The “Christian Element” in Identitarian Public Law Law and Religion Perspectives
Előadás címe: The Christian Element in Identitarian Public Law in Hungary

2025. június 12-13. Pepperdine University, Vevey, Svájc, The State of Religious Freedom
Előadás címe: Religious Freedom and Free Speech

2025. június 5. Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem – Alkotmánybíróság – Nemzeti Fenntartható Fejlődés Tanácsa, Constitutional Instruments for Climate Protection in the Light of International Obligations
Előadás címe: Mainstreaming future generations. The constitutional vision of the human person

2025. június 4. Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Challenges of Catholic Legal Education in the 21st Century

Előadás címe: Protecting Values in the Community of a Catholic University

2025. május 21., Budapest, Magyar Igazságügyi Akadémia, Európai Jogi Szaktanácsadói Hálózat, „Az alapjogok európai és nemzeti védelme”

Előadás címe: Az Európai Emberi Jogi Egyezmény mint nemzetközi szerződés, és annak hivatkozhatósága bírói kezdeményezés során

2025. április 28-29. Budapest, MCC, Safeguarding Cultural Heritage

Előadás címe: Culture, Identity and the Constitution

2025. április 10. Budapest, ELTE, Alkotmányjogi Tanszék, Az anyaság jogfilozófiája (opponencia Dr. Fröhlich Johanna kéziratáról)

2025. március 7. Miskolci Egyetem, Jogtörténeti és Jogelméleti Intézet, Konferencia Prof. Dr. Zlinszky János (1928–2015) halálának 10. évfordulója alkalmából - „Succissa virescit”

Előadás címe: Rendszerváltozás és Alkotmánybíróság. A jogállami forradalom néhány érzékeny kérdése

2025. február 5., Budapest, Magyar Alkotmányjogászok Egyesülete

Előadás címe: Az életvégi döntések

2025. január 25., München, Law and Liberty Circle Munich,

Előadás címe: Europäische Gerichte und nationale Verfassungen. Das Spannungsfeld der Religionsfreiheit

2024. november 29., PPKE JÁK –AUB, Conceptions of the State: Between Tradition and Future
Előadás címe: The Böckenförde Dilemma Put to the Test: A Few Remarks If/How a State Can Renew its Moral-Cultural Fundaments

2024. október 17., Budapest, Vallási Ügyekért Felelős Kormányzati Tisztviselők Harmadik Európai Találkozója (EU elnökségi program)

Előadás címe: Shared Values – the Religious Foundation of European Civilisation

2024. október 16., MTA – Állam- és Jogtudományi Bizottság

Pódiumbeszélgetés Bencze Mátyással „alkotmánybíráskodás és politika” címmel.

2024. október 14., Madrid, Universidad Francisco de Vitoria, Abortion: A Comparative Perspective.
Előadás címe: Abortion in Hungary: legislation and doctrine of the Constitutional Court (online)

2024. január 11., Róma, Pápai Szent Kereszt Egyetem, Festa della Facoltà di Diritto Canonico.
Előadás címe: Stato e Chiesa nei Paesi dell'ex blocco orientale tre decenni dopo la caduta del comunismo

<https://www.pusc.it/article/festa-canonico-prof-schanda-balazs-11-gennaio-2024>

Varsó, 2023. november 15-17. Polish-Hungarian Research Platform – Comparative Research Platform

Institute of Justice in Warsaw - Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie Előadás címe: The Hungarian setting of institutional aspects of the protection of conscience

Szombathely – online, 2023. november 14-15., Consilium Conferentiarum Episcoporum Europae Social Pastoral Care Commission

Meeting of experts about a more just world economy

Előadás címe: More subsidiarity and/or global governance?

Budapest, 2023. október 19-20. KRE – ORFECT, ICLARS, European Convention on Human Rights International Conference. Freedom of Religion or Belief in the 70 years of the European Convention on Human Rights

Előadás címe: The Impact of ECtHR Jurisprudence Church-State Relations in Europe

Budapest, 2023. március 9. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar, Az emberi méltóság korunkban

Előadás címe: A vallási identitás, mint az emberi méltóság alapja

Budapest, 2022. december 16. Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet, Gyermekjogok elméletben és gyakorlatban

Előadás címe: A gyermekek vallásszabadsághoz való joga

St Julian's, Málta, 2022. október 28-29. Euroean Migration Network Malta National Conference - Ministry for Home Affairs, Security, Reforms and Equality in collaboration with the European Consortium for Church and State Research: The New Geopolitical Challenges in Migration. Tackling Cultural and Religious Diversity.

Előadás címe: A fortress or a gateway? A landlocked country on the crossroads of migration

Budapest, 2022. október 11-12. Zentrum für Demokratieforschung der Andrassy Universität

Budapest, Europäische Perspektiven – Debatte über aktuelle Europakonzeptionen

Előadás címe: Nationale Identität - Verfassungsidentität. Bemerkungen zur Identität des Grundgesetzes

Cordoba, 2022. szeptember 19-21. International Consortium for Law and Religion Studies, Human Dignity, Law, and Religious Diversity: Designing the Future of Inter-Cultural Societies

Előadás címe: Law and religious diversity in low migration societies - the perspective of Hungary

Budapest, 2022. május 17. Magyar Kánonjogi Társaság - Kánonjogi Posztgraduális Intézet, Az állam és az egyház kapcsolata 30 évvel a rendszerváltozás után

Előadás címe: A magyar állami egyházjog jellegzetességei

Budapest, 2022. május 4. Károli Gáspár Református Egyetem - Keresztény Jogakadémia, Betű és Lélek - Keresztényként és jogászként a jövőbe

Előadás címe: Magyarország keresztény kultúrájának alkotmányos védelme

Budapest, 2022. március 18. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar, Szülőnek lenni a családért - különös tekintettel az apaságra

Előadás címe: Néhány alkotmányjogi megfontolás az apai szereppel kapcsolatban

Online / Budapest, 2022. február 24. Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet - Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Constitutional Values

Előadás címe: The Christian Roots of Hungary's Fundamental Law

Budapest, 2022. február 7. Mathias Corvinus Collegium, Él-e még természetjog?

Előadás címe: A modern természetjog és az emberi jogok

Varsó, 2021. december 9. Institute of Justice in Warsaw - Lengyel-Magyar Kutatói Platform, International Scientific Conference

Előadás címe: From national and cultural identity to a constitutional identity. (How) can we uphold the values our constitution stands for?

Budapest, 2021. november 26. Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet - Pázmány Péter Katolikus Egyetem, The protection of religious freedom in Central and Eastern European countries

Előadás címe: Introductory lecture. Freedom of religion, church-state relations in Central and Eastern Europe

Budapest, 2021. november 16. Igazságügyi Minisztérium, Magyarország Alaptörvénye 10 éves - gyökerek, értékek és szuverenitás. Nemzetközi konferencia Magyarország Alaptörvénye 10. évfordulója alkalmából

Előadás címe: A család koncepciója Magyarország Alaptörvényében

Online, 2021. június 7. Ereky István Közjogi Kutatóközpont - Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet, Freedom of Religion in Pandemic Times

Előadás címe: Freedom of religion in a pandemic – Does it make any special?

Online, 2021. május 28. Institute of Justice in Warsaw - Ferenc Mádl Institute of Comparative Law, Religious symbols in public sphere in the legal orders of Central and Eastern European countries

Előadás címe: Religion or culture? The protection of the Christian cultural identity vs. state neutrality and the lack of faith

Webinar, 2021. január 29. The European Consortium for Church and State Research - The Jean Monnet Centre of Excellence "European Constitutionalism and Religion(s)" - The Law School of Nicosia University, Cyprus

Előadás címe: Corona – Christmas – Religious life in exception

Budapest, 2020. november 9. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar. Supervising Covid legislation.

Előadás címe: Some aspects on constitutional adjudication during coronavirus. Experience from the Hungarian Constitutional Court

Budapest, 2020. október 17. Magyarországi Szerzeteselőjárók Konferenciáinak Irodája, Hűség és megújulás. Megemlékezés a szerzetesrendek szétszórásának 70. és újraindulásának 30. évfordulójáról

Előadás címe: A visszanyert szabadság. A szerzetességet korlátozó jogi környezet átalakulása a rendszerváltozás során

Budapest, 2020. június 17. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Vallás és Biztonság Kutatóműhely, Vallás és biztonság egyes aspektusai a koronavírus kapcsán.

Előadás címe: A vallásgyakorlás szabadságának korlátozása közegészségügyi okból

Bécs, 2020. január 8., Wirtschaftsuniversität Wien, vendégelőadás,
Előadás címe: Aktuelle staatskirchenrechtliche Fragen in Ungarn.

Prága, 2019. június 13-14., Károly Egyetem, Forth Season of Prauge Dialogue on Church and State: Spiritual Care in Public Institutions.
Előadás címe: Spiritual care in public institutions in Hungary

Budapest, 2018. december 17., Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar:
Verwaltungs- und Verfassungsgerichtsbarkeit. Wissenschaftliche Sitzung
Előadás címe: Die Verfassungsgerichtsbarkeit in Ungarn

Budapest, 2018. december 3., Károlyi Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar,
Lőrincz Lajos Közjogi Kutatóműhely: Nemzeti identitás - alkotmányos identitás. Az identitás-vita újabb fejleményei.
Előadás címe: Néhány szempont az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdésének értelmezéséhez.
Magyarország keresztény kultúrájának kérdése

Budapest, 2018. szeptember 21., Magyar Alkotmányjogászok Egyesülete: Alkotmányjogot
Oktatók I. Országos Találkozója.
Előadás címe: Az alkotmányos értékek oktatásának módszere és kihívásai

Budapest, 2018. június 1., The International Center for Law and Religion Studies, J. Reuben Clark Law School, Brigham Young University - Central European University.
Előadás címe: The human person as the foundation of human rights

Budapest, 2018. május 31., Pázmány Péter Katolikus Egyetem: Jogi kihívások a visegrádi országokban (First Conference of Visegrad Countries' Law Schools.
Előadás címe: Christian constitution - constitutional Christianity

Budapest, 2017. december 7., Nemzeti Közszolgálati Egyetem: Vallás, vallásszabadság és vallási szélsőségek a jogalkotás tükrében.
Előadás címe: Komoly vagy szélsőséges? - A vallásszabadság határai

Budapest, 2017. november 23., Pázmány Péter Katolikus Egyetem: A piac az állam és az ember szolgálatában (?). Aktuális társadalmi, gazdasági kérdések a Katolikus Egyház tanításának fényében.
Előadás címe: Az állam a közjó szolgálatában

Katowice, 2017. október 19., Faculty of Law and Administration, University of Silesia: Constitution of the Republic of Poland. After 20 years of its adoption: Interpretation directions, implementation challenges.
Előadás címe: Identity of the nation - identity of the constitution. Freedom of religion and Christian heritage

Heidelberg, 2017. június 30., Max Planck Institut for Comperative Public Law and International Law, Roundtable Discussion on cross-cutting issues of writing a commentary on the European Convention on Human Rights.

Budapest, 2016. október 20-22., European Assotiation for Education Rights and Policy - Ereky Public Law Research Center: The Justiciability of the Prior Right to Education

Előadás címe: Parental rights, compulsory kindergarten, all-day school. The challenge of subsidiarity

Nagyszombat, 2016. szeptember 22-23., Trnavská Univerzita v Trnave Právnická Fakulta: Dies Iuris Tyrnavienses, New Europe - Challenges and Expectations.

Előadás címe: The Human Person and Human Rights as the Fundments of Europe

Esztergom, 2016. május 6., Igazságügyi Minisztérium / Szent Adalbert Képzési Lelkiségi és Konferencia Központ: Alkotmányunk jelentősége egykor és ma.

Előadás címe: Szent István emlékezete - Szent István öröksége az Alaptörvényben

Budapest, 2016. május 29., Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar: Történeti alkotmányunk vívmányai és az Alaptörvény.

Előadás címe: Az Alaptörvény 50. jubileumának esélye

Freising, 2016. február 1-4., Johann-Adam-Möhler-Institut, Paderborn, Wissenschaftliche Arbeitsgruppe für weltkirchliche Aufgaben der Deutschen Bischofskonferenz: Kirche und Staat in Mittel- und Osteuropa seit 1990.

Előadás címe: Kirche und Staat in Ungarn

Győr, 2015. december 11., Széchenyi István Egyetem, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar: A jogtudomány sajátossága - doktorandusz konferencia.

Előadás címe: Az alkotmányjog előtt álló kihívások

Budapest, 2015. október 30., Francia Intézet - MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont: Szólásszabadság és blaszfémia - határvonalak a különböző kultúrákban.

Előadás címe: Blaszfémia - a szólásszabadság határa?

Krakkó, 2015. szeptember 25-26., Uniwersytet Papieski Jana Pawla II w Krakowie: XV International Conference on the Role of the Catholic Church in the process of the European Integration. Dignity - Freedom - Human Rights.

Kerekasztal: "Human rights: Sources and scope in the Christian interpretation and in the EU"

Budapest, 2015. szeptember 4., Pázmány Péter Katolikus Egyetem: Jogrendszerek közötti verseny. Joggazdaságtani konferencia.

Előadás címe: Házassági jogrendszerek versenye, vagy párkapcsolati szupermarket? (Bojnr Katinkával közösen)

Budapest, 2015. június 19., Nemzeti Közszolgálati Egyetem - Acta Humana: Mérlegen a vélemény szabadság.

Előadás címe: Véleményszabadság vs. vallásszabadság

Pozsony, 2015. június 12., Comenius-Universität Bratislava - Adalbert-Stiftung Krefeld: Religionsfreiheit heute in Europa.

Előadás címe: Religionsfreiheit heute in Europa - ungarische Aspekte

Regensburg, 2015. május 30., Deutsch-Ungarische Juristen Vereinigung E.V. - Deutsche Gesellschaft für Osteuropakunde e.V: Dreieinhalb Jahre Ungarisches Grundgesetz: Umsetzung, Erfahrungen, Kritik.

Előadás címe: Grundgesetz - Christlich oder neutral?

Nagyszombat, 2015. május 25., Nagyszombati Egyetem (Trnavská univerzita v Trnave): The Importance of Application of the Freedom of Conscience in a Democratic Society.
Előadás címe: Accomodation of group rights or respecting individual conscience?

Budapest, 2015. május 15., Doktoranduszok Országos Szövetsége Jogtudományi Osztály
Előadás címe: Az Alaptörvény identitásának kérdése

Budapest, 2015. április 22., PPKE JÁK Ereky István Közjogi Kutatóközpont: Intézményi garanciák a gyakorlat oldaláról: az ombudsman és az Alkotmánybíróság.
Előadás címe: Az indítványozó varázsa

Pozsony, 2014. november 21., Nagyszombati Egyetem (Trnavská univerzita v Trnave): Sloboda svedomia a náboženského vyznania.
Előadás címe: Concordatarian Law and the Domestic Legal System. Equal Freedom for Everyone?

Madrid, 2014. szeptember 18-21. CCEE-COMECE: II Catholic Social Days for Europe. Christian Faith and the Future of Europe.
Előadás címe: The human person as "pre-political" foundation of human rights

Budapest, 2014. április 16. OSA Archívum: Ki egyház és ki nem? Strasbourg után hogyan tovább?
Blitzkonferencia

Budapest, 2014. március 6. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézete:
Az egyházakra vonatkozó szabályozás átalakulása (kerekasztal-beszélgetés)

Pécs, 2014. február 28. Óriás Nándor Szakkollégium - Berényi Zsigmond Szakkollégium: Az egyházjog aktuális kérdései
Előadás címe: Európai tendenciák az állami egyházjog területén

Budapest, 2013. április 16. Andrássy Universität Budapest - Donau-Institut: Verfassunggebung in konsolidierten Demokratien: Neubeginn oder Verfall eines politischen Systems?
Előadás címe: Zwei Jahre danach. Die Chancen des Grundgesetzes

Fehérvárcsurgó, 2013. március 9. budapesti Francia Intézet - Károlyi József Alapítvány: Mire való egy alkotmány? Nemzeti sajátosságok és európai konszenzus
Előadás címe: Vallási és erkölcsi utalások az Alaptörvényben

Budapest, 2013. február 25-26., Debrecen, 2013. március 6., Országos Bírósági Hivatal, A bírósági szervezetrendszer jogalkalmazásának javítása az ítélkezési tevékenység hatékonyságának fokozása érdekében
Előadás címe: Alaptörvény - Alapvetés

Mainz, 2012. szeptember 11., Johannes Guttenberg-Universität Mainz – Institut für Staatskirchenrecht der Diözesen Deutschlands: Grund und Grenzen staatlicher Religionsförderung
Előadás címe: Staatliche Religionsförderung in Ungarn

Budapest, 2011. február 15. Jövő nemzedékek országgyűlési biztosa, Az egészséges környezethez való jog és a nemzedékek érdekeinek képviselete a készülő magyar alkotmányban
Előadás címe: A családi választójog – a fenntarthatóság intézményes biztosítéka?

Szeged, 2011. november 25., Szegedi Tudományegyetem, 90 éves a szegedi jogászképzés
Előadás címe: Új vallásügyi szabályozás – új kihívások

Budapest, 2011. december 16., Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar,
A család belső alkotmánya – család az alaptörvényben és a jogalkotásban
Előadás címe: A jog lehetőségei a család védelmére

Budapest, 2010. február 24., Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar,
Magyar közjog az ezredforduló után
Előadás címe: Ami az Alkotmány mögött van...

Budapest, 2010. június 4-5, CEU Religion in the Public Square
Előadás címe: On the political teaching of the Catholic Church

Washington DC, 2010. július 30-31, Columbus School of Law, Catholic University of America July
30-31, 2010 Interdisciplinary Program in Law and Religion Columbus School of Law, Catholic
University of America and the International Center for Law and Religion Studies J. Reuben Clark
Law School, Brigham Young University on the Occasion of the 18th International Congress of
Comparative Law Washington, D.C.XVIIIth International Congress on Comparative Law Session
on Religion and the Secular State July 25-31, 2010
Felkért hozzászólás: Financial support of religion